

بررسی تحلیلی ویژگی های برنامه ترویجی گندمکاران شهرستان مشهد در فرآیند ارتباطات مروجین و گندمکاران

رویا کسائیانی نائینی^۱ و سید داود حاجی میرحیمی

کارشناس ارشد ترویج و آموزش و استادیار مرکز آموزش عالی امام خمینی^(ره) وزارت جهاد کشاورزی

royakasaian@yahoo.com

نظام ترویج کشاورزی در نقش تسهیل گر ارتباطی در ارتقای دانش حرفه‌ای بهره‌داران تأثیر بنیادی دارد. با توجه به جایگاه راهبردی تولید گندم در استان خراسان رضوی، هدف تحقیق حاضر شناخت ویژگی - های کمی و کیفی برنامه های ترویجی گندمکاران این شهرستان است. تحقیق در شهرستان مشهد و به روش پیمایشی انجام شد. گندمکاران سال زراعی ۹۰-۸۹ به تعداد ۱۲۲۵۷ نفر جامعه آماری را تشکیل دادند و حجم نمونه $n=150$ برآورد شد. ابزار سنجش پرسشنامه‌ای بود که پایایی و روایی مورد تأیید قرار گرفت (ضریب آلفای کرونباخ $0/613$ تا $0/955$). یافته‌های پژوهش نشان داد که بین متغیرهای مستقل «تعداد برنامه های برگزار شده در طی سال های ۸۹-۸۴ و تعداد حضور گندمکاران در برنامه های برگزار شده» با متغیر وابسته «میزان ارتباطات ترویجی» همبستگی مثبت و معنی داری در سطح $0/01$ درصد ایجاد شده است و همچنین بررسی ضرایب همبستگی بین متغیر مستقل «وضعیت کیفی برنامه های ترویجی» با متغیر وابسته «میزان ارتباطات ترویجی» نشان می دهد که در سطح $0/01$ درصد مثبت و معنی دار شده بدین ترتیب نتایج بررسی کمیت و کیفیت برنامه های ترویجی در توسعه ارتباطات گندمکاران با مروجین بیانگر این است که میانگین تأثیر برنامه های مختلف ترویجی مورد مطالعه «پایین تر از حد متوسط» می باشد ($2/51$ از 5). از طرفی، متغیرهای: شرکت در دوره آموزشی- ترویجی، تعداد دوره برگزار شده آموزشی- ترویجی، تعداد دوره برگزار شده مربوط به گندم، مفید بودن دوره ها، نگرش نسبت به فعالیت های ترویجی اختلاف معنی داری در میزان ارتباطات ترویجی متقابل گندمکاران و مروجین ایجاد کرده است ($sig = 0/000$). آزمون رگرسیون نشان داد که دوازده متغیر با توانایی تبیین حدود ۹۲ درصد از تغییرات متغیر وابسته نقش مهمی در پیش‌بینی میزان ارتباطات ترویجی مروجین و گندمکاران دارند. مهمترین توصیه ها جهت ارتقای کمیت برنامه های ترویجی گندمکاران عبارتند از: برنامه‌ریزی‌های سالیانه برای اجرای «جشنواره ها و نمایشگاه‌های ترویجی»، «بازدیدها و اردوهای ترویجی» می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های کمی و کیفی، برنامه های ترویجی، ارتباطات ترویجی، گندمکاران، مروجین کشاورزی